

Jaarverslag 2024-2025

Inleiding

In 1989 werd de Marie Kamphuis Stichting (MKS) opgericht ter vestiging van de bijzondere leerstoel “Grondslagen van het maatschappelijk werk” aan de Universiteit van Utrecht. De tijd leek rijp om in Nederland nadrukkelijker aandacht te vragen voor een wetenschappelijke onderbouwing van het maatschappelijk werk.

In 2024 is de Marie Kamphuisstichting gefuseerd met de Stichting Sociaal Werk. De naam Marie Kamphuis Stichting bleef gehandhaafd.

De Marie Kamphuisstichting heeft als doel:

- Het bevorderen van (wetenschappelijk) onderzoek op het terrein van het sociaal werk, onder meer door de instandhouding van de bijzondere leerstoel van Margo Trappenburg en het ondersteunen van de leerstoel van Thomas Kampen;
- Het vergroten van de professionele kwaliteit van het sociaal werk;
- Het bevorderen van de reflectie over professionele kwaliteit;
- Het organiseren dat sociaal werkers en wetenschappers met elkaar in gesprek over bovenstaande onderwerpen, onder meer door de organisatie van de jaarlijkse Marie Kamphuis Lezing, die wordt gehouden over een onderwerp op het snijvlak van sociaal werk en sociaal- maatschappelijke ontwikkelingen.

In dit jaarverslag wordt verantwoording afgelegd over de activiteiten van de Marie Kamphuisstichting in de jaren 2024-2025.

Derde termijn leerstoel Margo Trappenburg

Margo Trappenburg is na Geert van der Laan en Hans van Ewijk al weer sinds 2013 de derde bijzonder hoogleraar Grondslagen van het maatschappelijk werk namens de Marie Kamphuisstichting aan de Universiteit voor Humanistiek. In 2024 ging haar derde termijn in. Namens de Marie Kamphuisstichting nemen Lisbeth Verharen en Jan Willem Bruins deel aan het curatorium voor deze leerstoel.

Margo Trappenburg levert een belangrijke bijdrage aan het onderzoek van de leerstoelgroep Burgerschap en Humanisering van de Publieke Sector. Trappenburg onderzoekt de professionalisering van sociaal werk met oog voor de historische grondslagen van het beroep. Haar originele aanpak werpt een kritisch licht op hardnekkige leidende principes in het sociaal domein, zoals integraal werken. Met haar bestuurskundige achtergrond verrijkt zij het al interdisciplinaire onderzoeksprogramma van de leerstoelgroep. Zij werkt mee aan de ontwikkeling van de master Sociaal Werk en Sociale Rechtvaardigheid, begeleidt promovendi en fungeert als sparringpartner voor junior en medior onderzoekers.

Daarnaast verzorgt zij cursussen wetenschappelijk schrijven voor promovendi in de Graduate School. Via haar dubbele aanstelling onderhoudt de leerstoelgroep een directe verbinding met de afdeling Bestuurs- en Organiseringswetenschappen (UU), wat nieuwe samenwerkingen oplevert, zoals het onderzoek Thuis in je Wijk.

Voor de activiteiten vanuit de leerstoel verwijzen wij naar <https://margotrappenburg.nl/> en [Margo J. Trappenburg - Universiteit voor Humanistiek](#)

Ondersteuning leerstoel Thomas Kampen

Per 1 oktober 2023 is de socioloog Thomas Kampen door de Universiteit van Humanistiek benoemd tot hoogleraar sociaal werk.

Vanuit de leerstoel Social Work richt Thomas Kampen zich op het bevorderen van onderzoek naar de gevolgen van drie ontwikkelingen voor de praktijk en beroepsontwikkeling van sociaal werk: de groeiende sociale ongelijkheid, toenemende polarisatie, en opkomende rechtvaardigheidskwesties. Deze leerstoel Social Work sluit naadloos aan bij de doelstelling van de Marie Kamphuisstichting, om wetenschappelijk onderzoek op het terrein van sociaal werk te bevorderen. Om die reden heeft de Marie Kamphuisstichting de morele verplichting op zich genomen om voor de duur van vijf jaar in totaal 400.000 euro aan financiële bijdragen te mobiliseren. In de jaren 2024 en 2025 heeft

de Marie Kamphuisstichting de nodige inspanningen daartoe verricht. Dit heeft geleid tot het verkrijgen van de benodigde financiële bijdragen van het ministerie van VWS, Sociaal Werk Nederland, Lentl, Movisie, de Hogeschool Arnhem Nijmegen (HAN) en de Hogeschool van Amsterdam (HvA).

Voor de activiteiten vanuit deze leerstoel verwijzen wij naar <https://www.uvh.nl/personen/thomas-kampen/>

De Marie Kamphuis lezing 2024

‘We kijken door de verkeerde lens naar jongeren’

De 17e Marie Kamphuis Lezing is op donderdag 10 oktober 2024 gegeven door Micha de Winter. De Agenda van het Sociaal Werk 2024 op 10 oktober stond in het teken van de jeugd. Micha de Winter ging tijdens de jaarlijkse Marie Kamphuis Lezing in op hun zorgelijke mentale gesteldheid.

De Winter stelde: ‘In 2000 kreeg één op de 27 jongeren specialistische jeugdhulp, in 2023 een op de 7. Dat komt niet door iets in het kraanwater. We kijken te veel met een superzoomlens naar kinderen en gezinnen. Dan kijk je vooral naar het microniveau. Dan zie je individuele opvoedingsproblemen, leerstoornissen met individueel gerichte diagnostiek en behandelingsmethoden. Dat zijn geen natuurlijke gegevens, maar gecreëerde constructen. Deze manier van kijken droeg de afgelopen veertig jaar stevig bij aan de groeiende wachtlijsten in de jeugdzorg. De Winter herkent de zoomlens ook bij de opleidingen, waar het overgrote deel van de studenten mensen wil helpen in individuele trajecten. Hij ziet hem eveneens in de wetenschap, waar de methodieken evidence based moeten zijn. ‘Evidence beast, noemde hij dat. “We zijn methodieken gaan gebruiken die onder laboratorium omstandigheden werken, en de effectiviteit wordt door diezelfde lens gemeten.’

Maar er was ook ruimte voor hoop. De Winter zette dat uiteen in een aantal richtingen:

- Focus verschuiven naar context en omgeving
- Versterken agency ouders en kinderen
- Versterken pedagogische basis
- Collectief werken (draagt bij aan normalisering en ondersteuning
- Sociale professionals nadrukkelijk aan zet!

De Marie Kamphuis lezing 2025

'Rechtvaardige preventie'

De 18e Marie Kamphuis Lezing werd op donderdag 30 oktober 2025 gegeven door Carla Kolner tijdens het event De Agenda van het Sociaal Werk.

Kolner is gezondheidswetenschapper en promoveerde in 2024 op het proefschrift *Rechtvaardige Preventie: Op het snijvlak van de publieke gezondheidszorg en het sociaal domein*. In haar lezing betoogde Kolner dat preventie in het landelijke preventiebeleid en in de preventie-akkoorden vooral taal en invulling heeft gekregen binnen het medische, gezondheids- en managementmodel. Zij bepleit een nieuwe preventietaal, vanuit de welzijnslogica. Daartoe besprak zij de verschillen tussen beide logica's zoals het oorzaak-gevolg denken in het medische model tegenover de meervoudige causaliteit in de welzijnslogica; de focus op het individu versus de focus op mensen in kwetsbare situaties; en de gerichtheid op problemen versus de gerichtheid op kansen en krachten.

Rechtvaardige preventie gaat volgens Kolner over het benutten van kansen om alle mensen tot hun recht te laten komen en dat is volgens haar de gift van het sociaal werk. Zij ziet sociaal werkers als de change agents van de samenleving: de aanjagers van weerbare wijken en van de transitie van zorg naar welzijn. Daarom roept ze brancheorganisatie Sociaal Werk Nederland (SWN) en de Beroepsvereniging van Professionals in Sociaal Werk (BPSW) op om het initiatief naar zich toe te trekken en gezamenlijk een Welzijnspreventieakkoord op te stellen, waarin staat wat de sociale sector nodig heeft om die beweging mogelijk te maken.

Marie Kamphuis Archief en Historisch Centrum Sociaal werk

Het Marie Kamphuis Archief is sinds 1 januari 2020 ondergebracht bij de BPSW. Dankzij een subsidie van VWS en een financiële bijdrage van Movisie wordt vanaf 2025 gewerkt aan een Historisch Centrum Sociaal Werk (HCSW), waar het Marie Kamphuis Archief

onderdeel van zal uitmaken. Het HCSW is opgericht om het historisch bewustzijn van professionals, bestuurders en beleidsmakers in het brede sociaal domein te stimuleren. Tijdens de Agenda van het Sociaal Werk lanceerde het HCSW zijn [website](#). Er zijn inmiddels vijftien archieven bij elkaar gebracht. De Canon Sociaal Werk, die eerder al was opgezet, is opgenomen in deze nieuwe website. Behalve met de website werkt het HCSW ook via onderzoek, publicaties en bijeenkomsten aan meer historische kennis over en daarmee een sterkere positie van het sociaal werk.

Het HCSW stimuleert onderzoek en onderwijs en biedt een platform waar alles wat van historisch belang is wordt opgeslagen en doorgegeven. Met het ontsluiten van deze kennis beoogt het HCSW beleid en praktijk van het sociaal werk van een historisch fundament te voorzien en het sociaal werk minder kwetsbaar te maken voor de waan van de dag. Na afloop van dit project in 2027 zal het bestuur van de Marie Kamphuisstichting zorg dragen voor borging en actualisering van het Historisch Centrum Sociaal Werk.

Samenstelling bestuur 2024-2025

Het bestuur was op 1 januari 2024 als volgt samengesteld:

- Lisbeth Verharen, voorzitter;
- Anoushka Boet, penningmeester (afgetreden in 2025);
- Arjan Doolaar, secretaris (afgetreden in 2025);
- Jolanda van Omme-van Laarhoven, lid (afgetreden in 2024),
- Jan-Willem Bruins, lid (vanaf 2025 penningmeester)
- Arie de Vries, lid (vanaf 2025 secretaris)

In 2025 is toegetreden tot het bestuur:

- Janny Bakker-Klein, lid

Het bestuur vergaderde in de verslagperiode vier keer per jaar.